

פרפראות פאר

עמוד א' מפתח נושאים פרשת שמות תשע"ז

ואלה שמות מוסיף על ענין ראשון שלא שינו את שמם

עמוד ב

עמוד ז

ביאור נורא מהמהרש"א מדוע לא יבער
הסנה, מה הם זכויות ישראל

רמז יש במה שנעשה המופת ע"י הבא נא ידך
בחקך

עמוד ח

הכתוב צווח צעקתם שמעתי ומשה אומר
העודם חיים

ביאור בדרך צחות תבן זו תבונה לבנים זו
תשובה ואומרים לנו עשו

מ"ט ילפינן מהכתוב לך לשלום שאמר יתרו
כיצד ינהג הנפטר מן החי

עמוד ט

בשם צפרה מרומז המילה שעשתה לבנה

מספר פה ומספר מילה מכוונים והוא מה
שנאמר בספר יצירה

להיות נותן מיצר על עיניו ולבו הוא הדרך
להינצל מהיצר הרע

ביאור הכוונה והצל לא הצלת, הוא כמו וסר
צילם מעליהם

עמוד י

שלשה היו רוכבים על החמור ויש בהם דברים
מחוץ לדרך הטבע

ביאור המהר"ל בדברים שנבראו בין השמשות
שאינם בדרך הטבע

עמוד י"א

הסנה הם אותיות הנסה לרמז לקבלת התורה
ולמתנות שקיבלו בניי

עמוד י"ב

ביאור כפ"פ בכתוב תחת הסרפד יעלה הדס

עמוד ב

שלא שינו את שמם מכוון למ"ש ואלה שמות
שמוסיף על ענין ראשון

מש"כ איש מבית לוי ויקח את בת לוי ולא
קראם בשמם, מבואר בספר עוללות אפרים
בדרשות לחתנים

עמוד ג

התורה לימדה דרך לחיפוש אחר השידוך

וילך איש מבית לוי מהיכן ולהיכן הלך

גם בתיה בת פרעה וגם מרים אחות משה
נתרפאו מצרעתן ע"י משה

עמוד ד

היכן רמז אהרון למשה על בתיה שנתרפאה
בזכותו

ותתצב אחותו מרחוק הוא מרחוק ה' נראה לי
ביאור נורא מהמהרש"א

מ"ש נשתרבה אמתה זו היד הגדולה

עמוד ה

ביאור בדרך צחות היד ה' תקצר הוא כנגד היד
הגדולה אשר עשה ה'

משה נקרא בנה של בתיה ע"ד מעשה ידיו של
אדם הן בניו ובנותיו

ותקרא שמו משה, ואיך אמרו משה מן התורה
מנין

עמוד ו

משה מן התורה מנין כלומר מנין שיש לקבל
תורה ממשה

ויטמנהו בחול בדבר של חולין

למה משה היה רעה בגלל הגדי שברח לחסות

מש"כ איש מבית לוי ויקח את בת לוי ולא קראם בשמם, מבואר בספר עוללות אפרים בדרשות לחתנים

כתיב (שמות ב' א') "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי",

בספר עוללות אפרים, מבעל הכלי יקר, (חלק ג' עמוד י"א מאמר שפ"ב, בביאור לפרשת שמות) מבאר את הכתוב, איש מבית לוי ויקח את בת לוי, ולא אמר וילך עמרם ויקח את יוכבד,

מאמר שפ"ב בספר עוללות אפרים דרשות לחתנים

כתב (הכלי יקר) בספרו עוללות אפרים, בפתיחה למאמר שפ"ב, **אמר המחבר**, יען וביען כי ראה ראיתי עני עמי, הם חלושי ראות השכלי, אשר קרוב ליום חתונתם ימששו יגששו כעורים באפילה, לדרוש ברבים על השלחן כמנהג ארצות אלו, ויחפשו באמתחות דברי חכמים כדרבונות, ולא ימצאו איזו דרוש מכוון לאותה פרשה אשר הוא עומד בה,

בכך יש לבאר, כי מה שכתב ואלה שמות בתוספת וי"ו, המלמד שמוסיף על ענין ראשון, לומר לך, שהוסיפו לקרא להם באלה השמות שהיו נקראים בראשונה,

זוה הרמז שכתב לפרשת שמות

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

שלא שינו את שמם מכוון במ"ש ואלה שמות שמוסיף על ענין ראשון

כתיב (שמות א' א') "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה",

הקושיא למה הכוונה ואלה המוסיף על ענין ראשון

כבר נתנו דעתם ראשונים ואחרונים, מה מוסיף על ענין ראשון יש, במה שכתב ואלה בתוספת וי"ו,

וכפטיש יפוצץ סלע המתחלק לכמה ניצוצות, האירו בניצוצי אור לבאר את הדבר הקשה,

עוד יש לבאר על דרך המדרש

איתא במדרש (רבה שיר השירים פרשה ד' פסקה כ"ה) בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם, ולא היו קורין לראובן רופוס, ולשמעון לא היו קורין לוליני, וליוסף לסטים, ולבנימן אלכסנדרא, ע"כ,

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

ולא שמו את שמם רופוס לוליני לסטים ואלכסנדרא, ובכך הוסיפו על הענין הראשון כלומר בשמם הראשון ולא חידשו דבר,

עוד יש לפרש

גם יש לפרש, הן גאלתי אתכם, אחרית כראשית, פירוש, שהגאולה היתה משום ששמכם באחרית היה כשמכם בראשית ללא שינוי, וזהו הן גאלתי אתכם אחרית כראשית,

גם יש לפרש, כתיב (שמות א' ח') "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף", אפשר לומר, עפ"י הא דאיתא במדרש כי במצרים היו קורין ליוסף לסטים, לפיכך הוא לא ידע את יוסף, הוא לא הכיר את השם יוסף.

שלשה חדשים נתנו אותו בתיבת גומא, והשליכוהו על שפת היאור,

והכל צפוי לפני הב"ה, (רד"ל אות מ"ב, לומר, שהקדים הקב"ה סיבות להזמין שבאותו רגע שהושלך, תבוא שם בת פרעה להצילו), והיתה בת פרעה מנוגעת בנגעים קשים, ולא היתה יכולה לרחוץ בחמין, וירדה לרחוץ ביאור, וראתה נער בוכה, **ושלחה ידה והחזיקה בו ונתרפאת**,

ואמרה הנער הזה צדיק הוא, וקיימתו לחיים וכל המקיים נפש אחת כאילו קיים עולם מלא וכל המאבד נפש אחת כאילו מאבד עולם מלא, לפיכך זכתה בת פרעה לדבק תחת כנפי השכינה, ונקראה **בתו של מקום**, ע"כ בפרקי **דרבי אליעזר**,

ובתרגום יונתן (שמות ב' ה') ואושיטת ית גרמידא ונסיבתא, (הושיטה את ידה ולקחתו), ומן יד איתסיית מן שיחנא ומן טריבא, (ומיד נתרפאת מצרעתה).

לפיכך נקרא בן בתיה, שריפא את עורה וגידלתו

איתא בגמרא (סנהדרין ל"א ע"ב) שלחו ליה למר עוקבא, לדזיו ליה כבר בתיה, שלם,

כתב רש"י, מר עוקבא - אב בית דין הוה, (שבת נ"ה ע"א). **לדזיו ליה כבר בתיה** - כמשה שהוא בן בתיה, **למי שמקרין עור פניו כמשה רבינו, שגידלתו בתיה בת פרעה**, עכ"ל,

אפשר לומר, כי בשעה שרצה לומר למר עוקבא שמקרין עור פניו כמשה, רמז למה שעשה משה לבתיה שריפא את עורה וקיימתו לחיים, ולפיכך קרא למשה בן בתיה,

מרים נתרפאה מצרעתה ע"י משה

כתיב (במדבר יב ג) "ויצעק משה אל ידוד לאמר אל נא רפא נא לה וגו', והעם לא נסע עד האסף מרים",

איתא בגמרא, (סוטה ט' ע"ב), מרים המתינה למשה שעה אחת, שנאמר (שמות ב' ד'), "ותתצב אחותו מרחוק", לפיכך נתעכבו לה ישראל ז' ימים במדבר עד שנתרפאה מצרעתה, שנאמר (במדבר י"ב ט"ו) והעם לא נסע עד האסף מרים,

התורה לימדה דרך לחיפוש השידוך

איתא בגמרא (תענית כ"ו ע"ב) תן עיניך במשפחה, היינו, מי הם השורשים של השידוך המוצע,

ובזה שאמרה תורה מבית לוי ובת לוי, לימדה תורה הדרך אשר ילכו בה בחיפוש אחר השידוך, שהוא תן עיניך במשפחה, כי הוא יסוד גדול בבניין הבית, להיסמך על שורשי האילן שממנו יצאו, ולהמשיך הלאה את קיום הדורות בדרך התורה והמצוה.

* * * * *

וילך איש מבית לוי מהיכן ולהיכן הלך

כתיב (שמות ב' א') "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי",

יש לעיין במה שאמרה תורה וילך איש, ולא נאמר מהיכן הלך, ולהיכן הלך, ורבו המפרשים הדנים בעניין זה, עיין אבן עזרא, רמב"ן, ועוד ראשונים,

רמז יש בדבר זה

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה ס"ח פסקה ג') יש שהוא הולך אצל זיווגו ויש שזיווגו בא אצלו,

לפי"ז אפשר לומר, כי כאן רמזה תורה, באמרה "וילך איש", כי יש מי שהולך אצל זיווגו,

* * * * *

גם בתיה בת פרעה וגם מרים אחות משה נתרפאו מצרעתן ע"י משה

כתיב (שמות ב' ה'), "ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתינה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה",

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ח, רד"ל אות מ"ב), וז"ל, "ותרא אותו כי טוב הוא", והחביאוהו בבית שלשה חדשים, ולאחר

* * * * *

היכן רמז אהרון למשה על כך שנתרפאה בתיה בזכותו

כתיב (במדבר י"ב י"ב), "ויאמר אהרון אל משה וכו' אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו, ויאכל חצי בשרו, ויצעק משה אל ידוד לאמר אל נא רפא נא לה",

בכך אפשר לכוון, את מה שאמר אהרון אל משה,

כך היתה כונתו של אהרון שאמר "אשר בצאתו מרחם אמו", אמר לו משה לאהרון, זכור נא כאשר בצאתו מרחם אמו, כלומר,

כאשר נולדת אתה, ובאת בת פרעה להצילך, **נתרפאת מצרעתה, בזכותך**, כנ"ל, ועכשיו עליך לרפאות את מרים מצרעתה, ומשה רבינו קיבל את דבריו, ומיד ויצעק משה אל ידוד לאמר אל נא, רפא נא לה,

ולפי דרכנו אפשר לומר, שאמר הלשון נא שתי פעמים, קל נא, כמו שנתרפאה בתיה בת פרעה מצרעתה בזכותי, רפא נא לה, למרים מצרעתה,

* * * * *

ותתצב אחותו מרחוק הוא מרחוק ה' נראה לי ביאור נורא מהמהרש"א

איתא בגמרא (סוטה י"א ע"א), **כתיב** (שמות ב' ד'), "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו", א"ר יצחק, פסוק זה כולו על שם שכינה נאמר,

"ותתצב" דכתיב (שמואל א' ג' י') "ויבא ה' ויתיצב" וגו',

"אחותו" דכתיב (משלי ז' ד') "אמור לחכמה אחותי את",

מרחוק" דכתיב (ירמיה ל"א ב') "מרחוק ה' נראה לי",

"לדעת" דכתיב (שמואל א' ב' ג') "כי אל דעות ה'",

"מה" דכתיב (דברים י" י"ב) "מה ה' אלקיך שואל מעמדך",

"יעשה" דכתיב (עמוס ג' ז') "כי לא יעשה ה' אלקים דבר",

"לו" דכתיב (שופטים ו' כ"ד) "ויקרא לו ה' שלום", ע"כ

ביאור נורא של המהרש"א

כתב המהרש"א (סוטה י"א ע"א ד"ה, ותתצב אחותו), אמר ר' יצחק, פסוק זה כולו ע"ש שכינה כו'. דלפי פשוטו, מה לו להזכיר כל זה "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו", דלא הו"ל להזכיר רק הסבה הנפלאה שמצאתו בת פרעה ביאור, ואחותו באה ואמרה האלך וקראתי גו', (ולשם מה סיפרה התורה שנתיצבה מרחוק לדעה וגו', א"כ הפסוק מיותר),

וע"כ דרשו מיניה, להשמיענו, **כי מעשה ה' במועצות ודעות רחוקות משכל האנושי**, כמו שהיה בענין זה, שבהשלתו ליאור, חשבו שנתבטלה נבואת מרים, כדלקמן (סוטה י"ג ע"א), כיון שהטילוהו ליאור, עמד אביה וטפחה על ראשה, אמר לה, **בתי**, היכן נבואתיך,

אבל היתה סבה עצמית שתמצא אותו בת פרעה, ושעל ידי זה נתגדל בעיני כל, וע"ש שהשכינה כביכול היא בגלות עם ישראל, שע"כ קראה אחותו שהיא בגלות עמהן,

ובתחלת גאולתן, היתה השכינה נצבת שם, דהיינו ותתצב אחותו וגו' וקאמר, **מרחוק לדעה**, דהיינו בדעות רחוקות מדעת האנושי, **ע"כ דברי המהרש"א**,

* * * * *

מ"ש נשתרבבה אמתה זו היד הגדולה

כתיב, (שמות ב' ו') ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה, **כתב רש"י**, (מסוטה י"ב ע"ב), והם דרשו, את אמתה, את ידה, **שנשתרבבה אמתה** אמות הרבה, ע"כ,

כתיב (שמות י"ד ל"א), וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו,

משה נקרא בנה של בתיה ע"ד מעשה ידיו של אדם הן בניו ובנותיו

כתיב (שמות ב' ו') "ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה" כתב רש"י, והם דרשו את אמתה, את ידה, שנשתרבה אמתה אמות הרבה (מגמרא סוטה י"ב ע"ב),

איתא בגמרא (סנהדרין ל"א ע"ב), שלחו ליה למר עוקבא, לדזיו ליה כבר בתיה, שלם, ופרש"י למי שמקרין עור פניו כמשה שהוא בן בתיה, שגידלתו בתיה בת פרעה, שלום, עכ"ל,

לכאורה קשה, האם די בכך שע"י שגדלתו, יקרא בנה, ואין כאן המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו,

ותשלח את ידה ותקחהו אלו מעשה ידה

אפשר לפרש, עפ"י הא דאיתא בגמרא (שבת ל"ב ע"ב), איזה הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו, ומכיוון וכאן אצל בתיה בת פרעה היה הצלתו של משה מעשה ידה, שעשה הקב"ה שנשתרבה ידה להציל את משה רבינו ע"ה, א"כ הרי אלו מעשי ידה, לפיכך אפשר להגדירו כבנה, אע"פ שרק גידלתו, ע"ד איזה הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו.

* * * * *

ותקרא שמו משה, ואיך אמרו משה מן התורה מנין

כתיב (שמות ב' י'), "ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתנהו",

איתא בגמרא (חולין קל"ט ע"ב), משה מן התורה מנין, בשגם הוא בשר, ברש"י בשגם, בגימטריא כמו משה, ע"כ,

ביאור המהרש"א

כתב המהרש"א, (חולין קל"ט ע"ב ד"ה משה מן התורה מנין), דלפי הנראה היה לבעל דין לחלוק ולומר ששם זה אינו עיקר מן התורה, כי שם משה, בת פרעה נתנה לו, והוא לשון מצרי דעת המפרשים,

אם ראו את אשר עשה ה' למה האמינו במשה

לכאורה קשה, כאשר ראו בניי את היד הגדולה אשר עשה ה', היה צריך לומר ויאמינו בה', ולמה נאמר שהוסיפו להאמין גם במשה עבדו.

ואפשר לומר, שכאשר נולד משה רבינו והושלך ליאור באה בתיה בת פרעה ועשה לה הקב"ה יד גדולה, שנשתרבה אמתה, שע"י יינצל מושיען של ישראל. ובעת קריעת ים סוף, כשראו בניי, כי משה רבינו היה שליחו של הקב"ה להושיען, אז הבינו על מה ולמה עשה ה' לבת פרעה את היד הגדולה, כדי שתוכל להציל את מי שעתיד להיות מושיען של ישראל, ודבר זה הביאם להאמין גם בה' וגם במשה עבדו, ע"כ ביארתי ואח"כ מצאתי ביאור זה,

ביאור זה מצאתי בספר קדמון

"לב אריה" מאת מוהר"ר יהודה אריה לייב האשקי (פרשת בשלח עמוד 205 אוצר החכמה) הודפס בשנת תל"ד,

וכך כתב, וזה שאמר הכתוב "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים" ר"ל שראו ישראל שיד בתיה גדלה עד מאוד אישתרבו אישתרבו כדי להציל את מרע"ה מן המים, אם כן כשראו הנס הגדול הזה, לפיכך האמינו בה' ובמשה עבדו, שהאמינו שה' הוא אלקים, ומשה הוא עבדו נאמן ביתו הוא, והאריך שם בביאור הענין, (מובא גם בספר ילקוט האורים פרשת בשלח עמוד מ"ט, אוצר החכמה).

ביאור היד ה' תקצר הוא כנגד היד הגדולה אשר עשה ה' בדרך צחות

עפ"י מה שביארנו, (שמות י"ד ל"א), וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה', ופירשנו היד הגדולה היא ידה של מרים,

אפשר לומר בדרך צחות, שכאשר אמר הקב"ה למשה, היד ידוד תקצר (במדבר י"א כ"ג), רמז לו, כאשר באתי להצילך מיד מצרים, הארכתני את ידה של בת פרעה, ועתה נתקצרה ידי ח"ו.

* * * * *

ויטמנהו בחול בדבר של חולין

כתיב (שמות ב' י"ב), ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי, ויטמנהו בחול, כתב רש"י (שמות ב' י"ד), הלהרגני אתה אומר, מכאן אנו למדים שהרגו בשם המפורש,

וקשה כיון שהרגו בשם המפורש, למה היה מכהו, כדכתיב ויך את המצרי, ולא כתיב ויהרוג את המצרי,

יש לומר, מכיוון ולא רצה שידעו מצרים שהרגו בשם הקודש, לכן הסתיר, והטמין, את ההריגה בדבר חולין, שהיה מכהו, וזהו ויטמנהו בחול, פירוש בדבר של חולין, ע"י כך שהכהו.

* * * * *

למה משה היה רעה בגלל הגדי שברח לחסות

כתיב (שמות ג' א'), "ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין",

איתא במדרש (שמו"ר פ"ב פ"ב) משה, לא בחנו הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו, כשהיה מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לחסות (שם מקום), כיון שהגיע לחסות, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר, אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא, עיף אתה, הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה, יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך, חייך אתה תרעה צאני ישראל, הוי ומשה היה רעה, ע"כ,

למה מבאר המדרש כי הגדי ברח לחסות

יש לשאול, למה היה המדרש מספר כי הגדי ברח למקום ששמו חסות, ומאי נ"מ יש בדבר להיכן הלך,

יש לומר, כי בתחילת שליחותו של משה רבינו, נרמז הדבר כי בני ישראל באים לחסות תחת ידיו של מנהיגם שהוא משה רבינו, ולא לחסות בצל מצרים, כמו שאה"כ ישעיהו (ל' ב') "ההלכים לרדת מצרים ופי לא שאלו לעוז במעוז פרעה ולחסות בצל מצרים, והיה לכם מעוז פרעה לבשת והחסות בצל מצרים לכלמה", ע"כ

וע"כ אמר במשה, מנין שהוא שם המיוחד לו לעיקר מן התורה, שנאמר (בראשית ו' ג') "בשגם הוא בשר", שקודם שנקרא כך ע"י בת פרעה קראה התורה אותו בשם זה, על שם שהוא הוציא ומשה (משך) את ישראל מן הים, עד"ה (תהלים י"ח י"ז) ימשני ממים רבים, וע"כ נקרא משה ולא נמשה או משוי והוא מבואר, עכ"ל המהרש"א,

ביאור בו יהודע

בספר בניהו בן יהודע (חולין קל"ט ע"ב) כתב וז"ל, משה מן התורה מנין. נ"ל בס"ד הכונה, בתורה כתוב שבשם זה קראתו בתיה אחר שגמלתו אמו והביאתו אצלה, וקראתו משה על שם המקרה שקרה לו, ומנין לנו ראייה מן התורה שזה השם גזור לו מן השמים, דלכן נעשה שם זה עיקר יותר משאר שמות שיש לו, והשיב, רמוז מקדם קדמתה, בכתוב בשגם, זה משה.

ביאור נוסף מבן יהודע

ועוד כתב, אי נמי נ"ל בס"ד, דהכי קאמר משה, מן ה' תורה, ר"ל מן חמשה חומשי תורה מנין, כי שמו הטוב אינו כתוב אלא בארבעה ספרים ואינו נזכר בספר בראשית, והשיב בשגם זה משה והוא פסוק בספר בראשית, עכ"ל בן יהודע,

משה מן התורה מנין כלומר מנין שיש לקבל תורה ממשה

כי השאלה משה מן התורה מנין, הכונה, מכיוון ומשה עלה למרום, ושם, ארבעים יום לחם לא אכל ומים לא שתה, והיה כאחד המלאכים, ואח"כ הביא תורה לבני"י, ואם יאמר האומר, כי ממלאך לא ניתן לקבל תורה, כי לא בשמים היא,

אפשר לומר כי זו היא שאלת הגמרא, משה מן התורה מנין, האם ניתן לקבל תורה ממשה, שמא הוא מלאך,

ע"ז אומרת הגמרא, בשגם זה משה, והוא בשר, כלומר הוא בגדר בשר ודם, ואינו בגדר מלאך, ולכן אפשר וצריך לקבל התורה ממשה רבינו.

* * * * *

היפך האותיות רעה הם הרע ורעה

כתיב (שמות ה' כ"ב-כ"ג), "ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך **הרע** לעם הזה", **כלומר**, שהאותיות **רעה** שהייתי צריך לרעותם ולהצילם, נהפכו לאותיות "**הרע**",

וזה **שאמר פרעה** (שמות י"י), ויאמר אליהם, יהי כן ידוד עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם, ראו כי **רעה**, נגד **פניכם**, **פירוש** שנהפכו האותיות מ **רעה** ל **הרע**, וע"ז אמר פרעה ראו כי **רעה** נגד פניכם, **פירוש**, כשתקראו את האותיות **רעה** מנגד, הם יהפכו ל**הרע** וזהו ראו כי **רעה** נגד פניכם, וזה הרמז במילים **רעה**, **הרע**, **רעה**, בהיפוך אותיות, כשהוא מנגד.

* * * * *

ביאור נורא מהמהרש"א מדוע לא יבער הסנה, מה הם זכויות ישראל

כתיב (שמות ג' ג') "ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה **מדוע לא יבער הסנה**, וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר משה ויאמר הנני, ויאמר **אנכי אלקי אביך**, אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב",

איתא בגמרא (שבת ס"ז ע"א) אמר רבי יוחנן, לאשתא צמירתא וכו' (חולי שמחממת וקודחת את הגוף), **לימא**, "וירא מלאך ה' אליו" וכו', **ולימא**, "אסורה נא ואראה" וכו', **ולימא**, "וירא ה' כי סר לראות" וכו', ע"כ,

ביאר מהרש"א, (שבת ס"ז ע"א) באריכות, את ענין פסוקים אלו שיש לאומרם, **ובתוך דבריו כתב המהרש"א**,

ע"פ הדברים האלה יתפרשו דברי המאמר, **לפי שמראה זו** שראה משה באש השכינה **בסנה**, היא **רמז למכות מצרים** כמו שיררו ע"ז כמה כתובים, והיו אז גם ישראל חולי הנפש שהיו שטופים בתועבות מצרים ולא היו ראויים להנצל מחולי הגופות שבאו על המצרים, כ"א למען שמו ובריתו עם האבות,

וע"כ היה משה מתמה, מדוע לא יבער הסנה, **דבאיזו זכות יצילם הקב"ה**, וירא ה' כי סר לראות בעין שכלו, **מאיזה זכות ינצלו** מן חולי ומכות המצריים, ויאמר, **אנכי, אלקי אביך גוי**

דהיינו **זכות התורה שיקבלו, ובזכות האבות, עכ"ל המהרש"א**,

מבואר בדבריו, דמה שאמר הקב"ה למשה **אנכי**, הכונה שבזכות קבלת התורה **באנכי** ה' אלוקיך, **ובמה שאמר** אלוקי אביך **אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב**, כונתו לזכות **אבות**, ובאלו הזכויות ינצלו ויצאו ממצרים,

הוספת המהרש"א לזכותם של ישראל

יש לבאר, כי בודאי כשפירש המהרש"א כי מש"ר היה **מתמה**, מדוע לא יבער הסנה, **דבאיזו זכות יצילם הקב"ה**, לא נעלמו מעיני המהרש"א דברי חז"ל במדרשים (רבה שיר השירים פרשה ד' פסקה כ"ה ועוד), כי **בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים**, שלא שינו את שמם, ולא שינו את לשונם, ולא אמרו לשון הרע, והיו גדורים, וגם מה שנאמר (מכילתא בשלח פרשה ג') כי **בזכות האמונה** קרע להם את הים,

אלא שבא המהרש"א לבאר כי משה היה מתמה, **כדי שהקב"ה יבוא לפרש זכותם של ישראל עוד**, ורצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם זכויות, והם **זכות התורה וזכות אבות**, ובכך הרבה בזכותם.

* * * * *

רמז יש במה שנעשה המופת ע"י הבא נא ידך בחיקך

כתיב (שמות ד' ו'), "הבא נא ידך בחיקך, ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג",

איתא בגמרא, (עבודה זרה ב' ע"א) לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ספר תורה ומניחו **בחיקו**, ואומר למי שעסק בה יבא ויטול שכרו, ע"כ,

כתב המהרש"א (עבודה זרה ב' ע"א מביא הקב"ה ספר תורה בחיקו), שבתחלה לא ידעו כי ספר **תורת משה הוא בחיקו**, אבל כל אומה סבורה **כי דתה הוא**, ולכך מתקבצים כולם, כי לפי דעת כל אומה דתה הוא אמת, עכ"ל המהרש"א,

איתא בגמרא, (סנהדרין ס"ג ע"ב) אליהו הצדיק היה מחזר על תפוחי רעב שבירושלים, פעם אחת מצא תינוק שהיה תפוח ומוטל באשפה, אמר לו מאיזה משפחה אתה, אמר לו

וזה מה שאמר משה רבינו ליתרו, ואראה העודם חיים, שאראה, איך אעשה כדי להחיותם שלא יהיו חשובים כמתים מהדחקות,

ובדרך הלצה אפשר

שמשה רבינו לא רצה לספר לחמיו יתרו את כל מה שדיבר לו הקב"ה, מפני שלשווער לא צריך לספר הכל.

* * * * *

ביאור בדרך צחות תבן זו תבונה לבנים זו תשובה ואומרים לנו עשו

כתיב (שמות ה' ט"ז), "תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו",

כתיב (ישעיה ו' י"ג) "השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו",

כתב רש"י, ויבינו בלבם וישונו אלי, מבואר, שלחזור בתשובה צריך תבונה,

כתיב (ישעיה פרק א), "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", מבואר שיש להלבין החטאים ע"י החזרה בתשובה,

וזהו שרמז הכתוב, "תבן אין נתן לעבדיך, ולבנים אמרים לנו עשו", אם לא ניתנה בנו תבונה, כיצד נלבין את חטאינו.

* * * * *

מ"ט ילפינן מהכתוב לך לשלום שאמר יתרו כיצד ינהג הנפטר מן החי

איתא בגמרא, (ברכות ס"ד ע"א), אמר רבי אבין הלוי, הנפטר מחברו אל יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום, שהרי יתרו שאמר לו למשה (שמות ד' י"ח), "לך לשלום" עלה והצליח, דוד שאמר לו לאבשלום לך בשלום הלך ונתלה, ואמר רבי אבין הלוי הנפטר מן המת אל יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר ואתה תבוא אל אבותיך בשלום, ע"כ,

ממשפחה פלונית אני, אמר לו כלום נשתייר מאותה משפחה, אמר לו לאו, חוץ ממני, אמר לו אם אני מלמדך דבר שאתה חי בו אתה למד, אמר לו הן,

אמר לו, אמור בכל יום שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אמר לו, הס שלא להזכיר בשם ה', שלא לימדו אביו ואמו, **מיד הוציא יראתו מחיקו**, ומחבקה ומנשקה, עד שנבקעה כריסו, ונפלה יראתו לארץ ונפל הוא עליה, לקיים מה שנאמר, "ונתתי פגריכם על פגרי גלולכם", ע"כ,

מבואר, כי דתם ויראתם היו מניחים בחיקם,

בכך אפשר לבאר, למה היה הקב"ה מביא המופת לפרעה ע"י הבא נא ידך בחיקך,

אלא כדי לומר לפרעה, כי גם דתו וגם יראתו שבחיקו, לא תוכל לסייע בידו שלא להוציא את ישראל ממצרים.

* * * * *

הכתוב צווח צעקתם שמעתי ומשה אומר העודם חיים

כתיב (שמות ד' י"ח), "וילך משה וישב אל יתר חתנו ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים", ויאמר ידוד אל משה במדין לך שב מצרים, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך"

איך אמר מש"ר ליתרו העודם חיים,

והלא הכתוב צווח ואומר (שמות ג' ז'), ויאמר ה', "ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים, ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו, ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם", א"כ איך אמר משה רבינו, ואראה העודם חיים,

יש לבאר ע"ד אומרז"ל ארבעה חשובים מתים

אפשר לפרש, עפ"י מה שפרש"י על הכתוב (שמות ד' י"ט), כי מתו כל האנשים - מי הם דתן ואבירם, חיים היו, אלא שירדו מנכסיהם והעני חשוב כמת (כדאיתא בגמרא נדרים ס"ד),

אפשר לרמז ולומר, כי המה מכוונים גם במספרם, הגימטריא של ברית הלשון הוא מספר פ"ה, הגימטריא של מילה הוא 85, ובכך הרמז שברית הלשון וברית המילה מכוונים גם במספר.

* * * * *

להיות נתן מיצר על עיניו ולבו הוא הדרך להינצל מהיצר הרע

כתיב (שמות ב' י"א), "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם, וברש"י, וירא בסבלותם - נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם (מב"ר),

איתא בגמרא (ירושלמי ברכות פ"א הל' ה') **עינא וליבא** תרי סרסורי דעבירה אינון, והדרך הישר הוא לתת עליהם **גבול ומיצר**, בכאן יש רמז, מהו הדרך להיות ניצול מהני תרי סרסורי עבירה, לתת **מיצר** עליהם, וזה שאמרו, **נתן עיניו ולבו, להיות מיצר עליהם.**

* * * * *

ביאור הכוונה והצל לא הצלת, הוא כמו וסר צילם מעליהם

איתא בגמרא (סנהדרין קי"א ע"א), (רש"י שמות ו' א') אמר לו הקדוש ברוך הוא, חבל על דאבדין ולא משתכחין, הרי כמה פעמים נגליתי על אברהם יצחק ויעקב בקל שדי ולא הרהרו על מדותי ולא אמרו לי מה שמך,

ואתה אמרת לי מה שמך בתחלה, ועכשיו אתה אומר לי והצל לא הצלת את עמך, עתה תראה אשר אעשה לפרעה, במלחמת פרעה אתה רואה, ואי אתה רואה במלחמת שלשים ואחד מלכים, את העשוי למלכי ז' אומות כשאביאם לארץ,

בגלל שאמרת והצל לא הצלת לא תראה כאשר אסיר צלם של ז' אומות

יש לפרש, והצל לא הצלת, הוא כמו סר צלם מעליהם, ואמר לו הקב"ה,

עתה תראה, כאשר אעשה לפרעה תראה שאין אני מסיר צלם של בני ישראל ח"ו מעליהם,

ביאור ההבדל בין לשלום ובשלום

אמר החכם (קהלת פרק ז' א') "טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו", ביאור הדבר, כי האדם כל ימי חיותו מיום הולדו, צריך לעמול להשלים עצמו, וזהו לשלום, אך כאשר מת והולך לבית עולמו באותה השלמה שהשלים עצמו בחייו, ואינו יכול להשלים עוד, והפירוש בשלום במה שהשלים עצמו, וזה ההבדל בין לשלום, ובשלום, ולכן הנפטר מן החי, יאמר לו לך לשלום, הנפטר מן המת יאמר לו לך בשלום,

בכך אפשר להבין למה לומדים דבר זה מיתרו דייקא, משום שיתרו שכל ימיו חיפש בחיפוש אחר חיפוש ואף ניסה בכל ע"ז שיש, עד שהגיע לאמת, וכך ביקש תמיד להשלים עצמו, ולכן ממנו יש ללמוד מהו לך לשלום, כלומר להשלים עצמך רק כשעודך חי. ולכן הנפטר מן החי, יאמר לו לך לשלום,

* * * * *

בשמה של צפרה מרומז המילה שעשתה לבנה

כתיב (שמות ד' כ"ה) "ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה",

הרמז בחלוקת המילה צפרה לצר פה

וכך הוא הרמז, ע"י צר עשתה את המילה,

מספר מיל"ה כמספר פ"ה בגימטריה 85,

לפי זה מצינו הרמז בשם צפרה שהוא, צר-פה,

* * * * *

מספר פה ומספר מילה מכוונים והוא מה שנאמר בספר יצירה

כתיב (שמות ד' י"א) ויאמר ידוד אליו מי שם פה לאדם,

איתא בספר יצירה, כי ברית הלשון וברית המילה מכוונים,

מיוחדת, והוא רכיבה על העולם הטבע, ואלו השלשה היו רוכבים על הטבע, ובשביל זה לא היה ראוי שיהיה החמור הזה מסודר מן העולם הטבעי, שאם היה מסודר מן העולם לא היה רכיבתו על הטבע, שאין כל מי שרוכב על חמור הוא רוכב על הטבע. אבל במה שהוא מסודר מבין השמשות,

והדברים אשר נבראו בששת ימי המעשה הם דברים טבעים, ודברים אשר נבראו בין השמשות הם דברים יוצאים קצת מן הטבע, ומכל מקום הם דומים לטבע, ולפיכך השדים נבראו בין השמשות (אבות פ"ה מ"ו) שאינם טבעים, ואמרו רבותינו ז"ל (חגיגה ט"ז) שהם דומים למלאכי השרת ולבני אדם, וכן כל הדברים שנבראו בין השמשות הם דברים יוצאים מן הטבע ודומים לטבע, כי בין השמשות גם כן ספק יום הוא (שבת לד ע"ב).

ביאור המהר"ל שרכיבתם היה על הטבע

ומפני שאלו שלשה היו רוכבים על הטבע לגמרי, עד שהגיעו למעלה האלקית, ראוי לפי סדר הענין שיהיה החמור שלהם שמיוחד לרכיבתם אינו מסודר מן הטבע כמו שכל חמור המיוחד לאדם שהטבע סדר לו, אלא הוא מסודר לו בין השמשות, שהזמן ההוא מיוחד לדברים שהם על הטבע, כי זה ראוי לרכיבת אלו השלשה שהיו רוכבים על עולם הטבעי, ואין ראוי בריאת הזמן של ששת ימי בראשית לתת להם החמור הזה, שהיה זה כמו שאר רכיבה, אבל סדר הזמן היוצא מן הטבע נותן זה, כיון שרכיבת אלו היה להעלותם לגמרי על הטבע, ודי בזה,

ואין הפירוש שהחמור היה חי כל כך הרבה שנים

אלא שבבין השמשות הושם בכח העולם להוציא רכיבה זאת אל הפועל, כי ענין רכיבה זאת היתה ענין אלקית מאוד, הוא ההעלות על העולם. וזה פירוש דברי חכמים, והוא דבר חכמה, ובספר גבורות ה' (פרק כט) שם נתבאר באריכות יותר, עיין שם,

עוד מצינו בשלוש אלה דברים שאינם בדרך הטבע

והם דברים הנוגדים את דרך הטבע,

אברהם אבינו הושלך לכבשן האש, ולא נשרף, משה רבינו ראה כי הסנה איננו אוכל באש,

אך כאשר אסיר צלו של מקום משבעה אומות, בשעה שיכנסו ישראל לארץ, כמ"ש (במדבר י"ד ט"ו) סר צלם מעליהם וידוד אתנו אל תיראום, וברש"י סר צלם. צלו של המקום סר מעליהם, שמה שסר צילם לא תראה.

* * * * *

החמור שנברא בין השמשות שלשה רוכבים עליו

כתיב (שמות ד' כ'), "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה מצרים",

כתב רש"י, על החמור - חמור המיוחד, הוא החמור שחבש אברהם לעקידת יצחק, והוא שעתידי מלך המשיח להגלות עליו, שנא' עני ורוכב על חמור,

פרקי דרבי אליעזר בשלושת הרוכבים

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק ל' אות י"ב), וחבש את החמור,

הוא החמור שרכב עליו אברהם,

הוא החמור בן האתון שנבראת בין השמשות, שני (בראשית כ"ב ג') "וישכם אברהם בבקר ויחבוש את "חמורו", (ביאר הרד"ל ממ"ש חמורו ולא כתיב החמור דרש שהוא חמורו המיוחד לו דוקא, מימי בראשית, והביא עוד מדברי הזוה"ק בענין שהחמור נברא בביה"ש),

הוא החמור שרכב עליו משה בבאו למצרים, שני (שמות ד' כ'), ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור,

הוא החמור שעתידי מלך המשיח לרכוב עליו, שני (זכריה ט' ט"ו) "גילי מאד בת ציון, הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתונות", ע"כ,

החמור נברא בין השמשות לדברים שאינם בגדר הטבע ביאור המהר"ל

כתב המהר"ל (גור אריה שמות פרק ד פסוק כ') ולפיכך נברא החמור בין השמשות, ולא שהיה החמור חשוב יותר בשביל שנברא בין השמשות, כי מפני שהיתה רכיבה זאת

באשר אותיות הסנה הם אותיות הנסה בכך מרומז, כי מיד בתחילת שליחותו של משה רצה הקב"ה לומר כי המטרה היא קבלת התורה, ולכן נראה מתוך האש כמו בקבלת התורה, ובאותיות הסנה הנסה,

המתנות שנתן הקב"ה לישראל ביציאת מצרים
נמשלו לפרדס עם מיני בשמים

כתיב (שיר השירים ד' י"ג), "שלחך פרדס רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נרדים" פירש רש"י כפרים עם נרדים - מיני בשמים הם:

ואמרו ז"ל דביציאת מצרים דיבר הכתוב

איתא במדרש (רבה שיר השירים פרשה ד פסקה כ"ו), ד"א שלחך פרדס רמונים, דמייה לפרדס רמונים, לישן בני נש הוא, מה שלח פלוני לארוסתיה, רמונים, ר' חנינא ור' סימון חד אמר היא הכניסה לו שלש עשרה והוא הכניס לה שלש עשרה היא הכניסה לו שלש עשרה, מה שמפורש בואלה שמות (שמות כ"ה) וזאת התרומה זהב וכסף וגו', והוא הכניס לה שלש עשרה, מה שמפורש ביחזקאל (יחזקאל ט"ז) ואלבישך רקמה וגו', עכ"ל,

מבואר שהמתנות שקיבלו ישראל ביציאת מצרים הם מיני בשמים,

רמז בכתוב תחת הסרפד יעלה הדס

הסנה הינו שיח של קוצים, ובתחילת הגאולה נרמז כי שיח הקוצים יעלה למיני בשמים ביציאתם ממצרים,

וכך הוא הרמז, האותיות סרפד שהם קוצים, יהפוך לאותיות פרדס, וזה כאשר תחת האותיות ס-ר-פ-ד, יעלו האותיות ד-ס לסוף המילה, ותחת הסרפד יעלה הד-ס, ואז המילה סרפד תהפוך לפרדס,

ובכך נרמז בתחילת הגאולה, כאשר היו עם ישראל מדוכים ביסורים נרמז להם כי הסרפד יהפוך לפרדס שיקבלו ביציאתם ממצרים.

* * * * *

ובמלך המשיח, מצינו (סנהדרין צ"ד ע"א) כי ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, ואיתא בגמרא (בסנהדרין ס"ג ע"ב) שביקש אביו להעבירו באש, וניצל מהאש, לפיכך עליהם נאמר שהיו רוכבים על החמור, כלומר על הטבע, שראו דברים המנוגדים לדרך הטבע, שנתגברו על דרך הטבע, עכ"ל המהר"ל.

* * * * *

הסנה הם אותיות הנסה לרמז לקבלת התורה ולמתנות שקיבלו בני

כתיב (שמות ג' ב') "וירא מלאך יקוק אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל",

צריך לדעת, למה עשה ה' ככה לבני ישראל בתחילת השליחות לגאולתם, שנראה המלאך למשה בלבת אש,

וגם שנראה אליו מתוך שיח של קוצים שהוא הסנה,

וצריך לומר, כי רצה הקב"ה מיד בתחילת גאולתם לומר להם, את מטרת גאולתם, וגם את מתנתם בגאולתם,

מטרת הגאולה היתה קבלת התורה

כתיב (שמות ג' י"ב), בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, **מבואר**, כי מטרת יציאת בני ישראל ממצרים היתה קבלת התורה,

וכדי לומר לך בתחילת הגאולה שהמטרה היא קבלת התורה, נראה המלאך למשה בלבת אש, כמו שהיה בקבלת התורה דכתיב "השמע עם קול אלקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי"

רמז לדבר אותיות הסנה הם אותיות הנסה

וכדי לרמז כי מראה האש שבתוך הסנה היה רמז לקבלת התורה, הכתוב מוסיף לומר (נדברים ד' ל"ד) "או הנסה אלקים (שם ספק, קודש או חול) לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם ה' אלקיכם במצרים לעיניך",

זקן אחד רוקד כמו שלשה נערים

כתב המהרש"א רב שמואל ב"י מרקד אתלת פירש"י אתלת ג' בדין זורק א' ומקבל א' עכ"ל. וכה"ג אמרינן בפרק החליל בשמחת בית השואבה רשב"ג היה נוטל ח' אבוקות וזורק א' ונוטל א' ואין נוגעים כו', .

קושית המהרש"א

אבל א"כ ה"ל לתלמודא לפרושי הכא כדמפרש לה התם, היה זורק א' ונוטל א' ואין נוגעים כו',

ועוד דלא ה"ל אתלת אלא בתלת,

ועוד מאי קא מתמה עליה ר' זירא,

כתב המהרש"א ולולי פירושו נראה לפרש, דהכא ה"פ שהיה מרקד אתלת דהוה מרקד נגד תלתא שאר אינשי שמרקדים לפני הכלה והשתא ניחא דקאמר ר' זירא קא מכסיף לן האי סבא דאנן **נערים** לגביה ולא מרקדינן רק חדא, והוא מרקד כתלתא דילן אף על גב דהוא **סבא** ודו"ק:

ביאור הכתוב כפ"פ

כתיב (ישעיהו נ"ה י"ג), "תחת הנעצוץ יעלה ברוש תחת ותחת הסרפד יעלה הדס" מבואר, שר' שמואל בר יצחק, במקום כתר הזקנה שהוא **סרפד**, רקד הוא עם בד של **הדס** וזהו **תחת הסרפד יעלה הדס**.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות

אל "מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 נייד 0527-616166

דוא"ל y0527616166@gmail.com

ביאור כפ"פ בכתוב תחת הסרפד יעלה הדס

איתא בגמרא (שבת דף קנב עמוד א), כי אתא רב דימי אמר,

ינקותא - כלילא דוורדא, כתר נערים של וורד, שריחו נודף,

סבותא - כלילא דחילפא, כתר של זקנה **סרפד**, שאין לו ריח טוב,

איתא בגמרא (כתובות י"ז א') אמרו עליו על רבי יהודה בר אילעאי, שהיה נוטל **בד של הדס** ומרקד לפני הכלה, ואומר: כלה נאה וחסודה. רב שמואל בר רב יצחק **מרקד אתלת, פירש רש"י, אתלת** - שלש בדין זורק אחת ומקבל אחת,

א"ר זירא קא מכסיף לן סבא, פירש רש"י, שמזלזל בכבוד תלמידי חכמים ונוהג קלות ראש בעצמו,

כי נח נפשיה, איפסיק עמודא דנורא בין דידיה לכולי עלמא, וגמירי, דלא אפסיק עמודא דנורא אלא אי לחד בדרא אי לתרי בדרא.

א"ר זירא: אהנייה ליה שוטיתיה לסבא, ואמרי לה, שטותיה לסבא, ואמרי לה, שיטתיה לסבא.

שוטיתיה - שוט של הדס שהיה מרקד בו.

שיטתיה - שיטתו ומנהגו.

שטותיה - שהיה מתנהג כשוטה.